

זה הדדית

زوهديرك ZO HADEREKH

גליון 15, 13 באפריל 2011

הפרטה במקום הבראה

שביתת הרופאים שבה וחשפה את חוליי מערכת הבריאות הציבורית. יש מי שמנסה לנצל את המשבר, כדי להכניס שוב שר"פ לבתי החולים הציבוריים.

מאת תמר גוז'נסקי

בסעיף 1 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי נכתב, כי "חוק זה יהא מושתת על עקרונות של צדק, שוויון ועזרה הדדית". ההגדרה נראית כמעט בנאלית, אך בטרם אישורה התחוללה מערכה פוליטית נוקבת. כמה מחברי הכנסת, שהשתתפו בדיוני הוועדה המיוחדת לחוק זה, וגם נציגים של גורמים בעלי עניין (קופ"ח מכבי, למשל), התנגדו בלהט להכללת המושגים "צדק" ו"שוויון" בהגדרה. בסופו של דבר היה רוב לתומכי הצדק והשוויון. אך המערכה על השוויון והצדק במערכת הבריאות הציבורית לא נסתיימה, ואפילו מחריפה. ההסתדרות הרפואית (הר"י) יצאה בתחילת אפריל למערכה לוחמת תחת הכותרת "להצלת הבריאות הציבורית". בנוקטה בשלב זה בשביתות חלקיות ומוגבלות בזמן, מנסה הר"י ללחוץ על האוצר להעלות את שכר העבודה הנמוך לשעה, המשולם לרופאים; לקצץ בשעות העבודה הארוכות של המתמחים; להוסיף תקנים של רופאים; לפתור את המחסור המחרף ברופאים במקצועות מסוימים. באוצר מתחמקים ממענה לדרישות באמצעות ההצעה להעביר את הסכסוך לבוררות.

על רקע סירוב האוצר לסגת ממדיניות "הייבוש התקציבי" של בתי החולים הציבוריים, השמיע סגן שר הבריאות, ח"כ ליצמן, את ההצעה, לפתור את המשבר באמצעות השבת השירות הרפואי הפרטי (שר"פ), המכונה גם שירות רפואי נוסף (שר"ן) לבתי החולים.

אין זו הפעם הראשונה, שהשר"פ מוצג כפתרון זמין ויעיל למחלות מערכת הבריאות הציבורית. בשעתו, הונהג שר"פ בכמה בתי חולים במרכז הארץ. אך היועץ המשפטי לממשלה וגם בית המשפט העליון פסלו פרקטיקה זו ב-2002 בנימוק, שהיא חותרת תחת עקרון השוויון. יחד עם זאת, בית המשפט העליון לא שלל את האפשרות, שהממשלה תסדיר את עניין השר"פ בתקנות, כלומר אפילו ללא חקיקה ראשית.

השר"פ היה נותר צעד מרכזי במהלך ההפרטה של בתי החולים הציבוריים. עד כה כבר נעשו כמה צעדים בכיוון של

הפרטה, כמו הפיכת בתי החולים הציבוריים לגופים כלכליים, הנדרשים לגייס כספים ממקורות חוץ-ממשלתיים. דרישה זו הצמיחה כמעט בכל בית חולים בארץ מיני-קניון, חנייה בתשלום, קרנות שונות בניהול בית החולים, ועסקים כגון טיפול רפואי פרטי בתיירים (הזוכים לתנאים משופרים ולטיפול מהיר) והכשרה לסטודנטים לרפואה מחו"ל. ובכל זאת שר"פ עלול להיות לא רק צעד של הפרטה, אלא צעד של חיסול הרפואה הציבורית, המקיימת (גם אם בצורה מוגבלת) את עקרונות השוויון והצדק.

שר"פ מאפשר לחולה לבחור, תמורת תשלום, ברופא שיטפל בו ובמנתח שינתח אותו. כיום, תושב המשלם עבור ביטוח משלים, רשאי לבחור רופא מנתח, אך הניתוח עצמו נעשה בבית חולים פרטי. כעת מציעים, כי בעלי הביטוח המשלים יוכלו לבחור את הרופא ולבצע את הניתוח בבית החולים הציבורי עצמו. מה יהיו ההשלכות של מהלך כזה?

ראשית, לרבע מהתושבים בארץ, המבוטחים כולם בכיטוח בריאות ממלכתי, אין ביטוח משלים. במקרה של הנהגת שר"פ, אלה נידונו מראש להיות בסוף התור, אחרי אלה שיוכלו לשלם באמצעות המשלים.

שנית, באשר המשלים יופעל בבתי החולים הציבוריים, השימוש בו למימון ניתוחים פרטיים יגדל פי כמה, והתוצאה – תעריפי המשלים ינסקו.

שלישית, בעקבות הנהגת תשלום עבור בחירת מנתח, אפשר יהיה לקבל, תמורת תשלום גם חדר נפרד, אחות פרטית וכן הלאה, והעניים יישארו לקבל את השירות הציבורי המדולדל.

רביעית, הסידור הזה יועיל כלכלית רק לרופאים המנוסים, שבהם יבחרו החולים, והמתמחים לא ייהנו ממנו.

חמישית, אם כבר היום מממנים אזרחי ישראל 42% מההוצאה לבריאות מכיסם (תשלומים לתרופות ולביקור אצל רופא, ביטוח משלים, ביטוח פרטי), הרי הכנסת השר"פ תקפיץ הוצאה זו. וכך תקבע ברפואה הציבורית הצרעת החברתית ששמה רפואת עשירים טובה ורפואת עניים דלה.

בת"א-יפו העלימו פתקי חד"ש מהקלפיות בבחירות למורים

לפי תוצאות כמעט סופיות של הבחירות לוועידה הל"ב של הסתדרות המורים (שנערכו ב-5.4), **2,314 מורות ומורים, שהם 3.6% מהקולות, נתנו קולם לרשימת חד"ש**. זו עליה של 115 קולות לעומת הבחירות לוועידת המורים הקודמת. עלייה נרשמה בסניפי נצרת, נהריה וחדרה. לראשונה תהיה חד"ש מיוצגת גם בסניף צפת. סיעת חד"ש בוועידת המורים תמנה 15 צירים (תוספת של ציר לעומת הוועידה הקודמת).

שיעור ההצבעה הארצי היה 54%. למקום ראשון הגיעה רשימת אמ"י בראשות וסרמן עם 30% מהקולות. אחריה - ארגון המורים הדתיים (25%); נח"ל בראשות גילה קליין (15%); ארגון הגימלאים (13%); האמון והתקווה (רשימה ערבית, 9%); ורשימת הגננות (5%). רשימת בל"ד לא עברה את אחוז החסימה, שלקראת הבחירות הועלה ל-2.5%.

בת"א-יפו לא היו פתקי רפ

ביום הבחירות עצמו התברר, כי בת"א-יפו ניצלו את העובדה, שהפעם הצביעו בפתק אחד הן לוועידת המורים הארצית והן לוועד הסניף - והעלימו מן הקלפיות את פתקי ההצבעה של חד"ש, שסימנה - רפ.

נביל סמור, ראש רשימת חד"ש, הגיש בעקבות זאת לוועדת הבחירות המרכזית ערעור על תוצאות הבחירות בקלפיות בת"א-יפו.

בערעורו הסתמך נביל סמור על תצהיריהן של המורות אסתר קלינסקי ושרה בכר, שהעידו כי בבוקר יום הבחירות לא היו פתקי רפ בקלפיות לא בבית המורה ולא בסמינר לוינסקי. השתיים ציינו, כי שמעון דהן, האחראי על הבחירות בסניף תל-אביב, הודה באזניהן, כי שם בקלפיות רק את פתקי ההצבעה של ארבע הרשימות שהתמודדו בסניף תל-אביב, ולא את כל פתקי ההצבעה של הרשימות לוועידה.

שמעון דהן הבטיח לשגר את פתקי ההצבעה לכל הקלפיות. אך הפתקים הגיעו לקלפיות בפועל רק בשעות הצהריים. משמעות הדבר - שבכל הקלפיות הניידות בת"א-יפו הסתיימו הבחירות מבלי שהיו בהן פתקי ההצבעה רפ. אשר לקלפיות הקבועות - מי שהצביע/ה בשעות הבוקר לא מצא בהן את פתקי ההצבעה רפ.

בסיכום תצהירה כתבה אסתר קלינסקי, כי זו עובדה מחפירה, שמחליטים על הצבעה בפתק אחד לוועידה ולסניף, ומעלימים מהקלפיות בת"א-יפו בשרירותיות פתקי הצבעה של רשימת חד"ש (רפ), שהיא רשימה לוועידה הארצית.

ההסתדרות התפשרה עם המעסיק, אך בית הדין לעבודה התנגד

מאבטחת, שהועסקה על-ידי (ב.ג. מוקד אבטחה), תבעה את החברה בגין אי-הפרשה לפנסיה. היא ביקשה לאשר את תביעתה כתביעה ייצוגית על סך של 3.84 מיליון שקל עבור מינימום של 600 עובדים לאורך שנות העבירה על החוק. בית הדין האזורי לעבודה אישר את התביעה כייצוגית. אך החברה, שבינתיים הגיעה להסכם פשרה עם ההסתדרות - ערערה על ההחלטה. לאחרונה דחה בית הדין הארצי

לעבודה את ערעור החברה בטענה, שהסכם הפשרה אינו מיטיב עם העובדים בהשוואה להליך התביעה הייצוגית. בפסק הדין, לא חסך בית המשפט את ביקורתו על ההסתדרות והחברה, על שחתמו על הסכם מאחורי גבה של התובעת הייצוגית וללא התחשבות בפיצוי המגיע לה. בית המשפט הוסיף, כי ההסתדרות אינה צד בתביעה, ולכן הסכמה בין החברה לבין אינה מייצגת את התביעה. דחיית הערעור סללה את הדרך לתביעה ייצוגית נגד חברת האבטחה. זוהי כבר התביעה הייצוגית השלישית שבית הדין לעבודה אישר בשלושת החודשים הראשונים של 2011.

הפרטה פוגעת בביטוחים ובבריאותם של העובדים

הוועדה המשותפת לנושא סביבה ובריאות, בראשות ח"כ דב חנין (חד"ש), קיימה (4.4) דיון תקדימי בנושא השפעת הפרטה על ביטוחים ובריאותם של עובדים.

סקירה של 73 מחקרים, שהוכנה לקראת הדיון, מראה, כי 85% מהמחקרים זיהו השפעה שלילית של אי-יציבות תעסוקתית על ביטוחים ובריאות עובדים. בסקירה צוינו, כי שינויים בסביבת העבודה, ובכללם קיצוצים חוזרים ונשנים בכוח האדם, עשויים להוביל לעלייה בעומס המוטל על העובד. מחקרים מצאו, כי עבודה בשעות לא קבועות, בייחוד עבודת משמרות ועבודה בלילות, גורמת בטווח הארוך לעייפות כרונית ולפגיעה במקצבי השעון הביולוגי.

מחקרים רבים מצאו, כי קיים קשר בין העלייה בעומס העבודה לבין הגברת תחושת הלחץ בקרב עובדים, ואילו עלייה בתחושת הלחץ במקום העבודה עלולה לתרום לתופעות בריאותיות שליליות, כגון לחץ דם גבוה, הפרעות בפעילות ההורמונאלית, השמנה, אולקוס במערכת העיכול, תחלואת לב, ועוד". בסקירת הספרות צוינו גם, כי הנוכחות של קבלני משנה יוצרת לעתים קרובות סביבת עבודה מורכבת, ומבנה ניהולי אשר תורם לחוסר ארגון. לדוגמא: קבלנים עשויים להיות לא מודעים להנחיות בטיחות או להשפעת עבודתם על עובדים אחרים במערכת. חוסר הארגון עלול לפגוע בתהליך קביעת הנחיות הבטיחות, בהכשרת העובדים על סוגיהם השונים בתחום הבטיחות ובפיקוח על יישום ההנחיות".

ד"ר טוני דואק ממשרד הבריאות אמרה, כי היא מסכימה עם ממצאי סקר הספרות, והוסיפה, כי "ידוע שאנשים שעובדים במשמרות נחשפים יותר למחלות. קימה לפני הזריחה עלולה להגביר סיכונים לתחלואה".

מירה זליגר, מפקחת אזור ירושלים במשרד התמ"ת, הוסיפה כי "עובדי חברות כוח אדם ועובדים זמניים הם החוליה החלשה במערך הבטיחות של כל מפעל. במפעלים הגדולים, שמכניסים קבלני משנה, עובדי הקבלן מקבלים פחות הדרכות בטיחות ופחות ציוד מגן. עובדים אלה פחות מיומנים והבטיחות המפעלית נפגעת".

עו"ד ורד וייץ מההסתדרות ציינה, כי עובדים זמניים אינם יכולים להתנגד לתנאים לא-בטיחותיים בשל מעמדם הרעוע. בסיכום הדיון אמר ח"כ חנין, כי ברור לחלוטין, שלתהליכי הפרטה כוללת או חלקית יש השפעה משמעותית על בריאותם ובטיחותם של עובדים. ח"כ חנין שב והעלה את התאונה הקטלנית במפרץ חיפה, בה נספו שלושה עובדי קבלן, ותהה: "מי הדריך את עובדי הקבלן? מי סיפק להם ציוד בטיחות? הרי העובדים האלה לא בחרו להתאבד!".

מה בדיוק כתב גולדסטון במאמרו?

מאת דניאל רוזנברג

במקרה של שני הקצינים הישראלים, אשר הועמדו לדין משמעתי ונענשו, נזהר הפצ"ר שלא להעמידם לדין על בסיס החומר המתואר בדו"ח גולדסטון (שימוש בורחן לבן, המוגדר נשק אסור לפי החוק).

ניתן להצביע על כך, כי בתיאוריו את מאמצי החקירה הישראלים, נוקט גולדסטון לשון סובייקטיבית ואפילו מעורפלת: "נראה כי" חקירה משפטית הולמת מתבצעת; והוא "סמוך ובטוח", כי אם ימצא הקצין אשם (במקרה של הפצצת בית א-סימוני), ישראל תגיב באופן מתאים. גולדסטון, אם כן, מציין כאן לא עובדות והישגים, אלהם הגיעה חקירת הפרקליטות הצבאית, כי אם תקוות בעלמא. הנקודה בה גולדסטון נוקט לשון ברורה היא באזכורו, כי דו"ח מקגוואן-דייוויס העלה דאגות בנוגע לאופי ולקצב ניהול החקירות על ידי צה"ל. לסיכום עניין זה, מסקנתו של גולדסטון במאמרו, על אודות כוונותיה של ישראל בניהול המלחמה, אינה נגזרת מחקירות צה"ל ומהמסמכים עליהם מצביע גולדסטון.

טענה שנייה כלל אינה עוסקת בהתנהלות ישראל במהלך המלחמה, אלא באחריות חמאס ובהימנעותו מהתייחסות לדו"ח. אך לא ברור במה, בנקודה ספציפית זאת, שונה הוא מישראל, אשר גינתה את עצם חיבור הדו"ח, ואף אסרה על חייליה ונציגיה לשתף פעולה עם ועדת האו"ם. בכל מקרה, לא ברור, כיצד הוקעה מוסרית של חמאס, ראויה ככל שתהיה, רלוונטית לנאמר בדו"ח גולדסטון ולהשלכותיו על המערכת הישראלית.

נקודה שלישית שמעלה הדו"ח נוגעת למנדט, שניתן לוועדת האו"ם שחיברה את הדו"ח. גולדסטון מצביע על כך, כי מאחר שמנדט הוועדה היה מוטה נגד ישראל, הוא שינה את המנדט המקורי, והביא לצירופו לדו"ח של פרק ארוך, העוסק בהתנהלות הצד הפלסטיני, הסופג ביקורת חריפה (אם כי רחבה פחות). טיעון זה, אם כן, מתייחס לא לדו"ח במתכונתו הסופית, אלא למנדט הראשוני שקיבלה הוועדה.

גולדסטון גם טוען, כי הדו"ח נעדר משמעות משפטית או "כמוי-משפטית". אף שידוע, כי ועדת בדיקה של האו"ם אינה גוף, המוסמך להעמיד לדין בשום צורה, ניתן רק לתהות כיצד ועדה, אשר מונתה כדי "לחקור את כל הפרות דיני זכויות האדם הבינלאומיים והחוק ההומניטרי הבינלאומי" יכולה לספק מסקנות נטולות משמעות משפטית. הדבר בולט במיוחד במסקנות הדו"ח עצמו, אשר נפתחות בקריאה "לתת דין וחשבון על פשעי מלחמה", קריאה שלא יכולה אלא להיות מכוונת להעמדה לדין של בכירים אחראים.

סיכום

רוב הטיעונים, שמעלה גולדסטון במאמרו, הם טיעוני מסגרת ו"עדויות אופיי", שאינם מעלים או מורידים מהנאמר בדו"ח המקורי. ייתכן שגולדסטון, אשר היה מאז פרסום הדו"ח מטרה להתקפות ציבוריות ואישיות כאחת, נרתע וביקש לרכך את מסקנות הדו"ח הקשות. יתכן, כי בתור משפטן, רצה להימנע מהפוליטיזציה הקשה של הדו"ח מצד כל הגורמים. פרסום המאמר, בכל מקרה, רחוק מלהיות הכאה על חטא, כפי שהוצג בתקשורת הישראלית. הדברים הקשים שניסחה ועדת האו"ם - עומדים עדיין בעינים.

כאשר טורחים לקרוא ברצינות את מאמרו של השופט ריצ'רד גולדסטון ב"ווישינגטון פוסט", מבינים, כי הוא רחוק מלהיות אותה הכאה על חטא, בה נהנית להתפלש ההסברה הישראלית. למעשה, הדברים הקשים שנכללו בדו"ח ועדת האו"ם על מלחמת עזה לא נשתנו כלל.

במאמרו ב"ווישינגטון פוסט", תחת הכותרת "לשקול מחדש את דו"ח גולדסטון על ישראל ופשעי מלחמה", מתוודה השופט גולדסטון: "לו ידעתי מה שאני יודע היום, דו"ח גולדסטון היה מסמך אחר". לאורך המאמר מזכיר השופט, כי עמדותיו בשעת חיבור הדו"ח בטלות, ומציג את מאמצי החקירה הבינלאומית באור אחר. המאמר כולו נכתב בטון שונה לגמרי מהטון בו נכתב הדו"ח, ובפרט מסקנותיו. בכמה מקומות מבטא גולדסטון סימפטיה בלתי-מוסותרת לצד הישראלי ולקן אותו קידמה ישראל מאז המלחמה.

המערכת הפוליטית הישראלית אימצה את המאמר בחום. ראש הממשלה נתינהו קרא לגנוז את הדו"ח המקורי. שר החוץ ליברמן טען כי המאמר מסמן למעשה כי גולדסטון הפך בפועל שותף ל"הסברה" הישראלית. שר הביטחון ברק הצטרף גם הוא למשבחי המהלך. גם בשיח הציבורי הכה המאמר גלים. לדוגמה, אלוף בן ב"הארץ", קול מתון ושקול בדרך כלל, השווה את פרסום המאמר לביטול הכרות האו"ם שהציונות היא גזענות, מבחינת ההישג ההסברתי שלה.

עיקרי המאמר

דו"ח גולדסטון פורסם בספטמבר 2009, לאחר כחצי שנה של עבודה אינטנסיבית של ועדת האו"ם. הוא מכיל כ-600 עמודים של תיאורים מפורטים על הנעשה בעזה בתקופת המלחמה (דצמבר 2008 – ינואר 2009). הדו"ח אינו מסתפק בבדיקת הפעילות הצבאית עצמה, אלא מרחיב ומתאר גם את מדיניות ישראל מ-2007, אז הוטל סגר כללי - יבשתי, ימי ואווירי, על רצועת עזה. חברי משלחת הבדיקה, לאחר ניתוח האירועים מבחינה משפטית, לפי החוקים ההומניטריים ודיני המלחמה הבינלאומיים, חותמים במסקנה: "הפעילות הצבאית בעזה נוהלה בידי ישראל נגד תושבי עזה ככלל, על מנת לקדם מדיניות כוללת ומתמשכת, שנועדה להעניש את האוכלוסייה בעזה, וזאת באמצעות מדיניות מכוונת, המבוססת על יחסי כוח בלתי מידתיים, נגד האוכלוסייה האזרחית". מכל זה מופיע במאמר מעט מאוד, אם בכלל. המאמר מציג שלוש טענות עיקריות:

ראשית, לטענתו, ישראל עשתה מאמצים לחקור את האחראים לפגיעה באוכלוסייה האזרחית ולהביאם לדין. בטענה זו תומך גולדסטון באופן עקיף: הוא מזכיר את דו"ח השופטת מקגוואן-דייוויס, אשר נועד לנטר את מאמצי הבדיקה הישראלית בעקבות פרסום דו"ח גולדסטון. גולדסטון עצמו מציין רק מקרה אחד, בו הוכח כי טיווח אזרחים לא היה מכוון - בחקירת ההפצצה של בית משפחת א-סימוני (27 קורבנות). עם זאת, המקרה של משפחת א-סימוני כלל לא היה בחומר החקירה של הדו"ח המקורי, שכלל חקירה של 150 אירועים, שרובם לא זכו להתייחסות של הפרקליט הצבאי הראשי או של גורם רשמי ישראלי אחר.

תהליכים מהפכניים באמריקה הלטינית

רשמים מסמינר של מפלגות וארגוני שמאל במכסיקו סיטי.

מאת פדרו גולדפרב

במחצית חודש מרס, השתתפנו, ד"ר ג'מאל שריף ואנוכי, חברי הוועד המרכזי של מק"י, בסמינר השנתי, שארגנה מפלגת העבודה המכסיקנית. מטרת הסמינר - לדון בהתפתחויות הפוליטיות שהתרחשו בעשור הראשון של המאה ה-21. בסמינר השתתפו יותר מ-230 נציגים של 110 ארגונים ומפלגות פוליטיות מ-45 מדינות, רובן מאמריקה הלטינית, ועוד כ-400 נציגים של מפלגות פוליטיות וארגונים חברתיים מכסיקניים, שהם באופוזיציה למשטר הפרו-אמריקאי של הנשיא קלדרון.

לפי התוכנית, הדיונים בסמינר התרכזו בבעיות הפוליטיות והאידיאולוגיות המעסיקות את עמי אמריקה הלטינית. בהמלצתנו, נערכו דיונים מעמיקים גם בסכסוך הישראלי-פלסטיני ובהתקוממות העממיות בעולם הערבי. עקב המרחק הגיאוגרפי, שלו נוסף המידע הלקוי לגבי המזרח-התיכון אצל רוב המשתתפים, חשוב היה להם מאוד לשמוע את הניתוח של המפלגה הקומוניסטית הישראלית לגבי ההתרחשויות באזור.

בעיה עיקרית, שעמה התמודדנו במהלך הסמינר, קשורה לראייה החד-ממדית של מפלגות לטינו-אמריקאיות. כוונתי למפלגות המגדירות כגיבורים אנטי-אימפריאליסטיים וכלוחמי החופש כל ארגון, מפלגה או מנהיג, הנאבק נגד האימפריה ועושי-דבריה, וזאת בלי להביא בחשבון פרמטרים אחרים. כך, מועמר קדאפי הפך גיבור אנטי-אימפריאליסטי ברגע שארצות-הברית ובעלות בריתה בנאט"ו החליטו לתקוף את לוב, וזאת מבלי להביא בחשבון את המצב בלוב עצמה, אשר דרבן כוחות עממיים להתמרד נגד השליט האוטוקרט. בצורה דומה, אחמדינג'אד הפך "להיט" תורן בגלל מאבקו בארה"ב, כאשר כוחות מתקדמים באמריקה הלטינית "שוכחים" את הדיכוי הרצחני, שמבצע המשטר האירני נגד חברינו במפלגת טודה האיראנית ונגד כל ניסיון של אופוזיציה דמוקרטית להתנגד לשלטון העריץ באיראן.

המארחים איפשרו לנו להציג את עמדות מק"י כבר בראשית הכנס. עובדה זו סייעה לנו בהמשך להיות בקשר הדוק עם חברים ממשלחות שונות, אשר ביקשו לקבל מידע נוסף ומפורט לגבי עמדותינו בהתייחס למצב המורכב במזרח התיכון ולהתקוממות העממיות ברחבי העולם הערבי.

במקביל להופעתנו בסמינר עצמו, ניצלנו את ההזדמנות, כדי להדק את מערכת הקשרים שלנו עם המפלגות והארגונים המתקדמים, הפועלים באמריקה הלטינית. לצורך זה נפגשנו עם נציגים של חמש קבוצות שמאלניות, הפועלות במכסיקו; נתנו הרצאה של כשלוש שעות (כולל דיון ושאלות ותשובות) לקהל של שישים איש, הקשורים בוועד הסולידריות עם קובה; נפגשנו עם שר האוצר לשעבר במשטרו של צ'אבס, אשר היום מנהל את מערכת יחסי החוץ של המפלגה הסוציאליסטית המאוחדת של ונצואלה; יצרנו קשרים ראשונים עם חברי המפלגה השלטת בוונצואלה ועם חברי

המשלחת הסנדיניסטית מניקרגואה. חברי המפלגה הקומוניסטית של אורוגוואי, אשר שותפים בחזית הרחבה שבשלטון, הביעו את רצונם ליצור קשרים הדוקים איתנו. חברי המשלחת הקובנית קיבלו את דברינו בסמינר בהתלהבות רבה וביקשו להיות בקשר רציף ורציני. נפגשנו עם הנשיא לשעבר של הונדורס, מנואל סלאיה, אשר הודח מהשלטון כתוצאה מהפיכה שארגנה ארצות-הברית. סלאיה הביע נכונות לבקר בארץ ולהיות בקשר עם מק"י. הידקנו את יחסינו עם חברי המפלגה "מולדת לכולם", שחבריה היו בעבר חברי המפלגה הקומוניסטית של ונצואלה.

בסיכום הסמינר ניתן להצביע על כמה נקודות למחשבה. כאשר מביאים בחשבון את המודל הלטינו-אמריקאי, ועל בסיסו בוחנים תהליכים המתחוללים ביבשת, אפשר להגיע למסקנה ברורה: בכל מדינה, שבה כוחות השמאל מפולגים או פועלים בנפרד (בגלל וויכוחים אידיאולוגיים, בגלל ניגודים פרגמאטיים, או בגלל בעיית אגו בין מתמודדים שונים), מפלגות השמאל נמצאות באופוזיציה, בלי שיש להם אפשרות קונקרטית להשפיע על המהלכים הפוליטיים, או לקדם תהליכים חיוביים עבור המדינה והעם. לעומת זאת, בכל מקום, שם השמאל רואה לנכון לפעול יחד (כוחות מרקסיסטיים, טרוצקיסטיים, מאואיסטיים, סוציאליסטיים, סוציאל-דמוקרטיים, יחד עם ארגונים חברתיים וחוף-פרלמנטריים), שם התגבשו חזיתות רחבות שהגיעו לשלטון. דוגמאות לכך - אורוגוואי, ברזיל, ונצואלה, אל סלבדור, והונדורס לפני ההפיכה הצבאית.

ראוי במיוחד לציון, שנכון לתחילת העשור השני של המאה ה-21, מתחולל באמריקה לטינית מאבק אידיאולוגי עיקש, אך סמוי, בשאלה: בידי מי מצויה ההגמוניה בתהליכים המהפכניים, המתרחשים ביבשת? מהי הדרך המועדפת: הדרך של המהפכה הקובנית? של המהפכה הבוליבריאנית בוונצואלה? או הדרך הדמוקרטית לשלטון בנוסח החזית הרחבה באורוגוואי?

מעניין יהיה להמשיך ולצפות בהתרחשויות באמריקה הלטינית ולעקוב אחר הוויכוחים, המתנהלים בין כוחות השמאל ביבשת זו.

סרטון נגד חוק החרם ונגד הכיבוש

יוצרים ואמנים, ביניהם מאיר ויזלטיר, גל אוהובסקי, רונה קינן ואיתן פוסק, יחד עם פעילות ופעילי שלום מופיעים בסרטון קצר נגד "חוק החרם", המטיל תשלום פיצויים על מי שמחרים את ישראל או את ההתנחלויות. "נמשיך להתנגד לכיבוש" - מבטיחים משתתפי הסרטון. את הסרטון הפיקה קואליציית נשים לשלום.

כמה ממשתתפי הסרטון נמנים עם חותמי מכתב מחאה נגד החוק, שנשלח לפני כחודש ליו"ר הכנסת. "אם החוק הזה יעבור, המדינה תהיה מדינת דיכוי אמיתית" - אמר ויזלטיר. לסרטון נגד הכיבוש וחוק החרם (1.57 ד'): http://www.youtube.com/watch?v=pMEGuJe1dtY&feature=player_embedded

למחצית העובדות אין פנסיה

למחצית העובדות אין חסכונות פנסיוניים – עובדה קשה זו הוצגה בכנס שנערך (4.4) במכללה האקדמית ת"א-יפו. בכנס הוצגו נקודות המבט של אנשי אקדמיה ומחקר וארגונים חברתיים בנושא עתידן הכלכלי של השכבות המוחלשות בחברה בעת פרישה, ובפרט עתידן של נשים. מחישובי העמותה "סביבה תומכת" עולה, כי אישה המשתכרת היום משכורת מינימום (3,850 שקל), ואשר תפריש ממשכורתה בכל חודש, במהלך 30 שנות עבודתה, תקבל בפרישתה פנסיה חודשית בסך 1,600 שקל בלבד. יחד עם זאת, אותה אישה, המשתכרת שכר מינימום, תפסיד במהלך שנות עבודתה כ-50,000 שקל מהכסף שהיה צפוי להצטבר בחשבונה לעת פרישה, בשל גביית דמי הניהול.

התיסכול של ליברמן

מאת יוסי סגול

רשימת החוקים המחקקים לפי בית מדרשו של אביגדור ליברמן מעלה לא מעט סימני שאלה.

היו במדינת ישראל אזרחים שהורשעו בריגול ובמעשי טרור; היו מוסדות שהעזו לדבר על הנכבה; היו ועדות קבלה – אז מדוע דווקא עכשיו נוצר בכנסת רוב המנסה לשנות את המציאות בעזרת חוקים בלתי-דמוקרטיים?

האדון ליברמן איננו טיפוש. ברור לו, שרבים ימשיכו לציין את הנכבה גם ללא מימון ממשלתי. גם סביר להניח, שבכירי משרדו הסבירו לו, איזה נזק בינלאומי תגרום שלילת האזרחות הראשונה. למרות זאת, חברי הכנסת שלו ממשיכים במלאכתם ההרסנית.

יכול להיות, שהדבר נובע פשוט מתסכול. מצבה של ישראל בעולם נמצא בשפל המדרגה. כל חברות האו"ם, פרט לארה"ב, הצביעו נגד המשך הבניה בהתנחלויות. בעצם, גם לאובאמה מתחיל להימאס להמשיך לתמוך במדיניות הנכבחה.

באן-קי-מון, מזכ"ל האו"ם, שהוא, כנראה, אחד האנשים הרגועים ביותר בדיפלומטיה העולמית, אמר דברים נחרצים נגד הבניה במקומות שנכבשו ב-1967, שעה שהוא תוקף בצורה חריפה לא פחות את הצהרותיה הלוחמניות של איראן. ישראל הרשמית אינה יכולה להאשימו באנטישמיות או באפליה אנטי-ישראלית.

ביודעה הגובר של ישראל מתבטא גם במעמדה בקרב היהודים בארצות המפותחות, שחיי התרבות והרווחה שלהם הרבה יותר טובים ממה שיכולה להציע להם מדינת ישראל.

וכך, השינוי במעמדה של ישראל, שינוי לו תרם ליברמן לא מעט, בחר ליברמן לפרוק את תסכולו במסע הסתה ושיסוי נגד אלה, שטענו החל ביום השביעי של מלחמת "ששת הימים", שהניצחון בשדה הקרב מוביל אותנו לתבוסה אחת גדולה.

ליברמן מנסה להעניש את אלה שראו את הנולד באמצעות חקיקה המגבילה חירויות יסוד. לנו לא נותר אלא לקוות, שלרשימת העבירות, שבגללן ניתן לשלול אזרחות, יוסיפו גם עבירות כמו הכאת חברים של ילדין, קבלת שוחד, או רישום רווחי עתק של חברה פיקטיבית על שם הבת, או כל עבירה אחרת, שנטען כי ליברמן ביצע.

כמו-מלחמה בין ישראל לחמאס

ההסלמה הצבאית בדרום צברה תאוצה בסוף השבוע שעבר. ירי טילים מישראל לכיוון הרצועה וירי פגזים ורקטות מהרצועה לכיוון יישובים בנגב המערבי הפילו קורבנות, רובם בעזה, וזרעו הרס. ירי לעבר אוטובוס המסיע ילדים בישראל ראוי לכל גינוי, ובוודאי ירי טילים ופגזים, שמשגרים מטוסים וטנקים לעבר הרצועה.

אך הניסיון של הממסד הישראלי לנהל את הוויכוח סביב השאלה "מי ירה ראשון" נועד להסתיר את הסיבה העיקרית להתלקחות המלחמתית – המבוי הסתום בתהליך המדיני עקב התעקשות ממשלת נתניהו-ליברמן-ברק לחזק את הכיבוש של השטחים הפלסטיניים ולהרחיב את ההתנחלויות, בעיקר בירושלים המזרחית.

הסכנה של התלקחות צבאית רחבה החריפה. אך יישומה של תוכנית בנוסח "מלחמת עזה 2" תלוי גם בהסכמה של ממשל אובאמה ובתיאום מדיני-צבאי עמו. אלא שארה"ב, העסוקה כבר בכמה מלחמות, לרבות בלוב, חוששת שמלחמה של צה"ל ברצועה עלולה להזיק למאמציה לרכוב על גל ההתקוממות בעולם הערבי, כדי להבטיח את מעמדה ההגמוני בעולם הערבי ואת השליטה בנפט המזרח-תיכוני.

אלפים ליוו את השחקן והבימאי ג'וליאנו מר-חמיס בדרכו האחרונה

אלפים ליוו (6.4) את השחקן והבימאי ג'וליאנו מר-חמיס בדרכו האחרונה, ביניהם חברי מק"י וחד"ש רבים. מסע הלוויה החל בתיאטרון אל-מידאן בחיפה, המשיך לג'נין ומשם לבית העלמין בקיבוץ רמות מנשה, בו נקבר ליד אמו. השחקן והבימאי ג'וליאנו מר-חמיס נרצח ביריות ליד תיאטרון החופש בג'נין. מר-חמיס היה בנם של סליבא חמיס, שהיה פעיל מרכזי במק"י, ושל ארנה מר, שהייתה פעילה שאינה יודעת לאות נגד הכיבוש ולמען השלום וחברת מק"י. ראש הממשלה הפלסטינית, סלאם פיארד, אמר בהודעה שפרסם בעקבות הרצח בג'נין: "איננו יכולים לעבור לסדר היום אל מול הפשע הנתעב הזה, המהווה הפרה בוטה של כל העקרונות והערכים האנושיים ומנוגד למוסר של עמנו".

"ג'וליאנו מר הביא אור למקום שהוא היה בו. אבל ישנם כוחות של חשכה בחברה הערבית-פלסטינית, שלא רצו את האור הזה" - הגיב השחקן מחרם ח'ורי לרצח ידיו.

הבימאי והשחקן מוחמד בכרי, חברו של מר-חמיס, אמר: "ג'וליאנו עבד שנים להקים את תיאטרון החופש בג'נין, תיאטרון שקידם תרבות, התנגדות לאלימות וחתירה לשלום צודק ובר קיימא".

ח"כ דב חנין (חד"ש) סיפר: "ג'וליאנו הוא חלק מנוף הילדות. הכרתי אותו כילד, כי ההורים שלנו היו חברים קרובים. אני זוכר את ג'וליאנו מנסיעות לנצרת. אלו היו שנות השישים המאוחרות. היינו מתארחים במשך שבוע, מהג המולד ועד לראש השנה, אצל סליבא וארנה. ג'וליאנו היה מגיע לבקר אצלנו בקיץ". עוד הוסיף ח"כ חנין: "כנער, היה בג'וליאנו משהו כל כך חזק ואמיתי. ג'וליאנו היה ונותר סמל לחיים ולשאיפה לחירות".

תקדים מסוכן: יד חופשית להנהלת מפעל מאורגן

פעילי מק"י ברמלה הפגינו נגד ממשלת היוקר ובתמיכה ברופאים

פעילי מק"י וחד"ש ברמלה הפגינו (8.4) בצומת מרכזי בעיר נגד המדיניות החברתית והכלכלית של ממשלת הימין תחת הכותרת: "ממשלת היוקר – הביתה!". המפגינים הניפו כרזות בערבית ובעברית נגד המדיניות החברתית והכלכלית של ממשלת הימין ובתמיכה ברופאים השובתים. בין המפגינים: רופאים ששבתו בשבוע שעבר וקבוצה גדולה של ילדים החברים בתנועת "בני עמל".

הפגנת חד"ש נגד אלימות בטייבה

מאות מתושבי טייבה הפגינו (8.4), ביוזמת חד"ש, נגד גל הרציחות בעיר. המפגינים הניפו דגלים שחורים ושלטים, עליהם נכתב: "די לשפיכת דמים" ו"מי הקורבן הבא?". מזכיר חד"ש בטייבה, ד"ר זוהיר טיבי, מראשי הוועדה העממית בעיר, מתח ביקורת קשה על המשטרה, המגלה אדישות לרציחות התכופות, ועד היום לא פענחה אפילו מעשה רצח אחד, מאלה שבוצעו בעשרים השנים האחרונות.

עובדי ניקיון הקימו ועד עובדים יציג

ועד עובדי הניקיון במעונות האוניברסיטה העברית, המאוגד ב"כוח לעובדים", הודיע לאחרונה על היתוו ארגון עובדים יציג (ארגון המייצג למעלה משליש מהעובדים).

התארגנו עובדי הפצה של מעריב

עובדי "גל הפצה", חברה בת של קבוצת מעריב, התארגנו יותר משליש מ-950 העובדים כבר הצטרפו להסתדרות. ההתארגנות היא תגובה לידיעות, לפיהן בכוונתה של קבוצת מעריב, שנרכשה בידי קבוצת אי.די.בי. (בבעלות נוחי דנקנר), להעביר את מערך ההפצה לגורם חיצוני. העובדים הציעו להנהלת גל הפצה לפתוח במו"מ על הסכם קיבוצי.

חברת התרופות תרו, שמפעלה שוכן בחיפה, נמכר לאחרונה לחברת התרופות ההודית סאן. עובדי החברה התארגנו בהסתדרות, כדי להבטיח את זכויותיהם בעת העברת הבעלות.

בימים אלה נחתם הסכם בין ההסתדרות לבין הנהלת החברה. להסכם שני צדדים:

צד אחד הוא בהקשר של העברת הבעלות. לפי ההסכם, כל עובד בתרו יקבל מענק מכירה בסך אלף שקל עבור כל שנת עבודה, וזאת עד תקרה של 15 אלף שקל. ההסכם גם מבטיח לעובדים ביטחון תעסוקתי בסעיפים הקובעים, כי לא יפוטרו עובדים ממפעל תרו ללא היוועצות עם הוועד ועם ההסתדרות. העובדים גם יקבלו תשלום מוגדל עבור ימי הבראה, קרן השתלמות ויבוצעו הפרשות לפנסיה מקיפה.

צד שני הוא חריגה בוטה מרוב ההסכמים הקיבוציים, עליהם חתמה ההסתדרות במשך עשרות שנים. בהסכם תרו נקבע, כי הנהלת תרו תחליט בעצמה, מהו גובה תוספת השכר השנתית שיקבלו עובדי החברה. התוספת תהיה אינדיבידואלית לעובד, בהתאם לשיקול דעתה של הנהלה, ובין היתר תובא בחשבון חוות הדעת של הממונים על העובד. בהקשר זה גם נקבעה תוספת מינימלית לעובד - לא פחות מרבע משיעור עליית המדד בשנה החולפת.

לסעיף זה, המוציא את נושא השכר מתחום אחריותו ומעורבותו של הוועד, ומבטל באחת אפשרות של העלאת שכר לכלל עובדי המפעל - אין תקדים בהסכמי עבודה במפעלים מאורגנים אחרים בישראל.

התקדים המסוכן של הסכם תרו בכל הנוגע להעלאת שכר תואם את הקו שמוביל יו"ר ההסתדרות, עופר עיני, הפועל בהתמדה נגד האינטרסים של העובדים והמצדד באינטרסים של המעסיקים.

מפריטים את נמל אילת להון הזר

רשות החברות הממשלתיות במשרד האוצר פרסמה בשבוע שעבר מכרז בדבר הפרטת נמל אילת. נמסר, כי האוצר "מעדיף משקיע מחו"ל" שירכוש את מניות הנמל.

גם במקרה של נמל אילת, ההסתדרות אינה מתנגדת עקרונית להפרטה. זאת, בניגוד לאיגודים המקצועיים ולוועדי העובדים בנמלים בעולם, הנאבקים בנחישות נגד ההפרטה. במסגרת המערכה נגד הפרטת הנמלים, נערכו שביטות כלל-אירופיות נגד התופעה ההרסנית.

פרסום המכרז גרם להתמרמרות ולהתנגדות מצד 130 עובדי הנמל. ההסתדרות מתכוונת להכריז סכסוך עבודה, אם הממשלה לא תחתום עם עובדי הנמל על הסכם להסדרת ההפרטה.

הפרטת נמל אילת היא עוד שלב ביישום תוכנית הרפורמה בנמלים (2005), והיא מעוגנת בהסכם שחתם שר האוצר דאז, בנימין נתניהו, עם ההסתדרות, אחרי שביתה ארוכה של פועלי הנמלים. אולם בכל הנוגע בזכויות העובדים, הממשלה אינה מיישמת אפילו את ההסכם החתום.

מכללת הגדה השמאלית

אחד העם 70, ת"א

ביום ד', 13 באפריל, בשעה 19.30

ירצה ד"ר דני פילק על

שביתת הרופאים

ומשבר הרפואה הציבורית

לפרטים נוספים: 6939829-052

חוג אחווה – חיפה

ביום ה', 21 באפריל, בשעה 19.30,

באולם מכון אמיל תומא, לוחמי הגטאות 27,

המשבר הקפיטליסטי העולמי:

ביקורת הקפיטליזם העכשווי

המרצה: ד"ר אפרים דויד